

Két kisebb közleménye (Gyulai Agost: *Ratio Educationis* redivivá a tanügyi közigazgatás átszervezéséről és Karl János: Németnyelvű földrajz-módszertani munkák szemléje) igen hasznos felvilágosítást ad minden pedagógusnak. Könyvismertetései mind érdekes és értékes munkákra hívják fel a figyelmet rövid, kitűnő tartalomjelzéssel.

A Fizikai és Kémiai Didaktikai Lapok VI. évfolyamának 2. számában az elhunyt *Buchböck Gusztáv dr.* munkásságát ismerteti és méltatja. Cikkai a következők: *Renner J.: Az elektronoptika alapelvei és az elektronmikroszkóp; Loczka Lajos dr.: A kémia tanításának története (folytatás); Csada I.: A fémek különböző hővezetőképességének bemutatása; Bodócs I.: Párhuzamos kapcsolású áramforrások energia-viszonyai; Öveges J.: A hálózati rádiók szűrőköréről* (igen könnyen érthető magyarázat). Kisebb cikkei közül megemlítjük *Jaloveczky Péter* útmutatását: *Mérleg a kémia cselekedtető tanításihoz.* (Vesd össze: *Kísérleteztető fizikatanítás* c. munkán 81. oldalával.) Több hasznos apróság és könyvismertetés teszi a folyóiratot még értékessé.

Az Iskola és Egészség 2. számában *Baránszky-Jób László*, a „Drukk büntetés, fegyelem“ kérdéseivel foglalkozik. A fegyelem, a rend állandó szoktatás eredménye. Ha a büntetés, amely ennek létrehozatalát és fenntartását célozza, igazságos, meggyőző, akkor a drukk helyébe az igyekvés, törekvés feszültsége lép. A folyóirat többi cikke közvetlenül az iskolaorvosokat érdekli, de nagyon tanulságos a tanárra is. Ilyenek: *látáshibák javítása a gyermekkorban. Járvány és iskolabezárás. Az iskolavizsgálatok venerológiai vonatkozásai. Az enurézisről. A szív funkciós vizsgálatai a sportorvos szolgáltatásban. Mindennapos esetek az iskolaorvos gyakorlatából.*

A Kereskedelmi Szakoktatás 4. és 5. számának jelentősebb cikkei *Pásztor J.: Kereskedelmi iskolánk és a tanári továbbképzés. Takaróné Gáll B.: Népszövetségi tanfolyam Genfben* (általános érdeklődést keltő cikk). *Száhlender L.: Az illatanyagok árúismerete. Kovács K.: Kamatjegyzék mint törlesztőterv. Imre Sándor: Az Orsz. Felső Keresk. Isk. Tanárvizsgáló Bizottság feladata. Raith T.: A szervezés alapelvei és módszertana* (az üzemszervezésnek nagyon érdekes, rendszeres vezérfonala ez a hosszú tanulmány). *Bacskey Z.: Adalékok az elhalasztott járadékértékek kamatlábfeladatához.*

Matzko Gyula.

Az „Archiv für die gesamte Psychologie.“ 93-ik kötetében (1935.) megjelent cikkek közül a következők tarthatnak számot a pedagógusok érdeklődésére: *P. Glück: „Psychologische Analyse und Prüfung der Unfallaffinität“* (1–41. l.). Ez a tanulmány vizsgálja 7–9 éves gyermekek eseteit, akik valamilyen szerencsétlenség (sérülések) nyomait viselik magukon és kutatja azokat a lelki okokat, melyek miatt az ilyen (peches) gyermekek mintegy „kémiai rokon-ságot“ mutatnak mindenféle őket érhető balesetekkel, melyeket más hasonló korú gyermek ugyanolyan körülmények között el szokott kerülni. A szerző vizsgálati módszere különböző próbákban állott, melyekkel a gyermekek ügyességét, többfelé ágazó figyelmét, gyors alkalmazkodóképességét (Umstell-

barkeit), megijedésre való hajlamosságát, viselkedésüket sürgetés közben, fáradékonyságukat, reakcióik gyorsaságát és mozgásos jellegzetességeiket tette vizsgálat tárgyává. Eredmények: A gyermekek balesethajlamossága egyes lelki tényezőktől függ, melyek egymást többé-kevésbé kiegészítik, egymással többé-kevésbé összefüggnek. Ilyen lelki jellegzetességek a következők: ijesztő ingerekre mutatott célszerűtlen viselkedés; a gyors alkalmazkodás hiánya; nem tudnak egyszerre többféle cselekvést végrehajtani; általános testi ügyetlenség és a kéz ügyetlensége (nem mutatkozik elég óvatosság). Ez a csoportja a pszichés jellegzetességeknek *elsősorban* felelős a baleseti hajlamosság miatt. A *másodsorban* felelős lelki tényezők a vizsgálat szerint ezek: gyors kifáradás, csekély kitartás a testi munkában; nem tudnak az ide tartozó gyermekek sürgetésre hibátlan munkát végezni; hiányos a gyors alkalmazkodóképességük; mozgásaik (kéz) remegők és bizonytalanok. *Harmadik* helyen állanak a következő lelki tényezők: nincs a gyermekeknek kellő közügyességük azon munkákban, hol a kezek és ujjak gyors és ügyes összjátéka szükséges; nincs szétosztó figyelmük; sok időt kívánnak azon tevékenységeik, melyek a közügyességtől függenek. — *I. Meumann*: „*Testpsychologische Untersuchungen ein- und zweieiigen Zwillingen*“ (42—82. l.). Ez a kísérleti-lélektani értekezés azt a kérdést törekszik tisztázni, vajjon az egytétű ikrek lelki alkata és működése mennyiben mutat fel azonos vonásukat. *I. Meumann* arra a következtetésre jut, hogy bizonyos *alaki* és *minőségi* lelki jellegzetességek a személyiség konstitúciójában már adva vannak s ennek következtében a különböző körülmények között nem változnak meg, vagy csak igen kis mértékben; ezekben az ikrek egész (különböző) életfolyásuk alatt megegyeznek egymással. A jelzett alaki-minőségi lelki jellegzetességeket a szerző ezekben találja: a *perszeveráció*, (emlékezeti tartós megmaradás a normálison fölül); vagy annak hiánya, — a *szemlélet anyagának feldolgozási módja* (szerkesztő, vagy összerakó), — *integrált*, vagy *dezintegrált típus*hoz tartozás (azaz: egyes lelki tevékenységek külön, elszigetelten működnek-e, vagy összefognak), — inkább *elvonatan*, logikailag gondolkodik-e az illető személyiség, vagy *konkrétan*. — *M. Schorn*: „*Untersuchungen über die Monotoniereaktion bei Kindern*“ (335—346. l.). A kérdés ez: hogyan viselkednek 12 éves gyermekek hosszantartó, egyhangú munka közben? Próba gyanánt *M. Schorn* értelmi és közügyességi munkákat adott fel. Eredmények: A könnyen alkalmazkodó (umstellbar) gyermekek többet szenvednek az egyhangú munka végzése közben, mint a nehezebben alkalmazkodók. Azok a gyermekek, akik nehezebben koncentrálnak, többet szenvednek és rosszabb teljesítményt mutatnak fel. A gyermekek viselkedése és visszahatása az egyhangú munkára nem mutat semmi pozitív összefüggést intelligenciájuk fokával, viszont szoros összefüggést (korrelációt) találunk az élénk vérmérséklet és az egyhangú munkára történő reakciók között: „ideges“ gyermekek erősen szenvednek az ilyen munka súlya alatt és másfelől a „fegyelmezett“ gyermekeknél később lép fel az „unalmasság“ érzése. A vizsgálatokból az a pedagógiai követelmény szűrődik le, hogy az egyhangú tananyag bevézésénél gondoskodni kell az érdekességről, — végül, hogy az itt közölt vizsgálásmód alapot nyújt egyes gyermekek gyógypedagógiai kezelésére is.

(V. H.)